

Державна служба спеціального зв'язку й захисту інформації координує створення державної системи кіберзахисту — що є продовженням інформаційної безпеки.

З іншого боку, варто зауважити, що інформаційна протидія — це не лише оборона, а й наступ. Україна активно працює над створенням віртуального фронту — кібервійськ, хактивістських ініціатив (на кшталт IT Army of Ukraine), де громадянське суспільство діє спільно з державою. Такі приклади свідчать про перехід до моделі колективної інформаційної безпеки, коли кожен українець — суб'єкт спротиву.

Зважаючи на міжнародний досвід, Україна також розвиває партнерство з НАТО у сфері інформаційної безпеки. У рамках Центру стратегічних комунікацій НАТО в Ризі здійснюється обмін досвідом, підготовка персоналу та адаптація українських стандартів до західної моделі. Йдеться не лише про інформаційний обмін, а й про участь у спільних навчаннях та тренінгах. Такий напрям визнаний одним із найефективніших у контексті гібридної війни.

Водночас, попри всі досягнення, існує низка викликів. Це, зокрема, відсутність єдиного центру управління інформаційною протидією, недостатня координація між силовими структурами, слабе законодавче врегулювання питань кібероборони у військових формуваннях. Вимагається чітке визначення статусу інформаційної зброї, механізмів реагування на ІІСО, а також створення системи швидкого реагування на медіаінциденти.

Отже, інформаційна протидія в секторі безпеки України — це новий вимір оборонної діяльності, що виходить за межі класичних понять. У сучасних умовах гібридної війни інформація стає зброєю, а довіра — стратегічним ресурсом. Перемогти в цій війні можна лише шляхом системної, стратегічно продуманої та законодавчо оформленої політики інформаційної безпеки.

*Лапчик Максим,
викладач кафедри тактики
та тактико-спеціальної підготовки,
Київський інститут Національної гвардії України*

*Яковенко Євген,
кандидат педагогічних наук,
начальник кафедри тактики та
тактико-спеціальної підготовки,
Київський інститут Національної гвардії України*

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ СТАНДАРТІВ НАТО У ПІДГОТОВЦІ ПІДРОЗДІЛІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ

У процесі реформування сектору безпеки і оборони України ключовим напрямом є імплементація стандартів НАТО (STANAG) у систему підготовки особового складу. Цей процес спрямований на досягнення сумісності зі Збройними силами держав-членів Альянсу, підвищення ефективності бойового навчання та оптимізацію процедур планування і виконання бойових завдань.

В доповіді розглядаються організаційні, нормативно-правові та практичні аспекти впровадження натівських підходів у підготовку військових підрозділів, зокрема: застосування оперативного планування за процедурою НАТО (COPD), інтеграція курсів за методикою НАТО (наприклад SERE, TCCC), а також участь у багатонаціональних навчаннях як інструмент апробації нових стандартів. Аналізуються результати адаптації навчальних програм у військових навчальних закладах України, включаючи досвід програм DEEP Ukraine, та роль міжнародних інструкторських груп у процесі трансформації.

Окрему увагу приділено проблемам імплементації — зокрема, кадровому потенціалу, мовному бар'єру, технічному забезпеченню, а також спротиву традиціоналістських елементів у системі підготовки. Висвітлено можливі шляхи подолання зазначених викликів і окреслено перспективи подальшої гармонізації української військової освіти і практики з євроатлантичними стандартами.

Україна є активним учасником Програми розширених можливостей НАТО (EOP), бере участь у Програмі партнерства заради миру (PfP) та реалізує Річну національну програму під егідою Комісії Україна – НАТО. Затвердження Стратегії воєнної безпеки України, Воєнної доктрини та Стратегії розвитку системи військової освіти передбачає приведення підготовки військ у відповідність до стандартів НАТО.

Типами стандартів, які потрібно активно впроваджувати у підготовку особового складу являються STANAG 6001 – мовна підготовка особового складу (офіцери повинні володіти англійською мовою на рівні не нижче SLP 2/2/2/2), STANAG 2019 – процедура бойового планування (COPD – Comprehensive Operations Planning Directive), STANAG 2222, 2871 та ін. – стандарти щодо логістики, медичної евакуації, зв'язку, взаємодії, тактична медицина за принципами TCCC (Tactical Combat Casualty Care) та підготовка з виживання, евакуації (курс SERE – Survival, Evasion, Resistance, Escape).

Практичні механізми впровадження повинні орієнтуватися на створенні та розвитку навчально-тренувальних центрів за участю інструкторів НАТО (наприклад Національний університет оборони України, Міжнародний центр миротворчості та безпеки), використанням мобільних навчальних команд НАТО (MTT – Mobile Training Teams), участь підрозділів ЗСУ в багатонаціональних навчаннях, таких як Rapid Trident, Sea Breeze, Combined Resolve, де перевіряється практична сумісність.

Участь в програмах DEEP Ukraine (Defence Education Enhancement Programme) відіграє ключову роль у трансформації системи військової освіти: розробляються нові навчальні плани, впроваджується компетентнісний підхід, готуються інструктори нового покоління.

Основними проблемами імплементації є нестача сертифікованих інструкторів, здатних викладати за натівськими стандартами, недостатній рівень мовної підготовки, інфраструктурні обмеження навчальних закладів, розрив між теоретичними напрацюваннями та практичною реалізацією на рівні бойових підрозділів, протидія окремих представників командного складу, орієнтованих на радянські підходи.

Перспективою імплементації у підготовці підрозділів є розширення програми НАТО DEEP для підготовки інструкторів-реформаторів, поглиблення інтеграції в рамках оперативного планування (JOPG – Joint Operational Planning Group), розгортання системи оцінювання оперативних спроможностей (OCC E&F – Operational Capabilities Concept Evaluation and Feedback), підвищення стандартів підготовки за напрямками кібероборони, інформаційної безпеки, С4ISR (управління, контроль, зв'язок, комп'ютери, розвідка, спостереження і розвідка).

Імплементація стандартів НАТО у систему підготовки Збройних Сил України є критично важливим елементом реформ у сфері безпеки й оборони. Хоча процес супроводжується об'єктивними труднощами, він уже дав позитивні результати у вигляді підвищеної ефективності підрозділів, зростання рівня взаємосумісності з партнерами та підготовки нової генерації професійних військових лідерів.

Медвідь Михайло,
доктор економічних наук, професор,
заступник начальника інституту з
навчально-методичної роботи,
Київський інститут Національної гвардії України

Мартинюк Андрій,
кандидат юридичних наук,
Начальник Київського інституту Національної гвардії України

Медвідь Юлія,
кандидат педагогічних наук, старший дослідник,
Київський інститут Національної гвардії України

ВПЛИВ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ НА ЗМІНУ ПРІОРИТЕТНИХ ЦІННОСТЕЙ НАСЕЛЕННЯ ЄВРОПИ

Зміна середовища людини може змінювати пріоритети її цінностей, або загалом цінності. Яскравим прикладом цього для кожного з нас є навчання у закладі вищої освіти. Проте є і негативні приклади. Таким прикладом є російсько-українська війна, яка впливає не лише на зміну пріоритетних цінностей населення України а й на зміну цінностей інших країн Європи.

За останні кілька десятиліть збройні конфлікти/війни в Лівії, Іраку, Косово, Афганістані та інших країнах суттєво вплинули на регіональний і глобальний розвиток. З появою цього конфлікту здатність кількох країн досягти цілей сталого розвитку до 2030 року може стати недосяжною. Конфлікт сповільнив відновлення після COVID-19 і негативно вплинув на досягнення регіональних і глобальних цілей сталого розвитку. Вагоме